

Onbekend Heemstede: Bedreigde monumenten

Voor de mensen, die de artikeltjes over Heemsteeds- en Bennebroeks-verleden in de Heemsteder gelezen, dan wel gemist hebben, herhalen we de artikelen om u de gelegenheid te bieden deze (nog eens) te lezen. Van 27 november 2013 tot en met 8 januari 2014 verschenen 7 artikelen over Bedreigde monumenten in Heemstede en Bennebroek en vertellen we daar meer over. De foto's zijn gemaakt door Theo Out

In Heemstede en Bennebroek zijn een groot aantal monumenten of bijzondere gebouwen, die goed onderhouden worden. De Historische Vereniging Heemstede-Bennebroek maakt zich echter zorgen over een aantal 'bedreigde monumenten'. Deze verkeren in een slechte staat, wat er op den duur toe kan leiden dat de restauratiekosten zo hoog worden dat sloop onvermijdelijk is.

Glipperweg 70 Heemstede

Op de dorpel boven de voordeur staat het jaartal 1632. Of dit inderdaad het bouwjaar is, is niet duidelijk. Uit archiefstukken blijkt dat Cornelis Hendriksz van Leeuwen in 1713 aan Gerrit Pauw, heer van Heemstede, vraagt of hij daar de broodbakkerij van de vorige eigenaar voort mag zetten. Daarna hebben er altijd bakkers in het huis gewoond. De laatste was 'meester broodbakker' Gerrit Hagen, die in 1867 het 'huis met broodbakkersaffaire' kocht. Zijn erven verkochten het pand - waarin inmiddels geen bakkerij meer zat - in 1890 aan Franciscus Uitendaal. Het was toen gesplitst in een voor- en achterhuis, waarbij het voorhuis verhuurd werd voor f 1,15 per week. Na die tijd zijn er nog verschillende andere bewoners geweest. In 1965 werd het, vanwege de slechte staat, onbewoonbaar verklaard. Pas in 1981 werd het aan de woningvoorraad onttrokken. Hierna heeft het nog enige tijd als bedrijfs- en opslagruimte dienst gedaan. Door de historische waarde is het huis in 1975 op de rijksmonumentenlijst geplaatst.

Het is een van de weinige oude huisjes die nog over zijn van het voormalige buurtschap De Glip. Daarom vindt de HVHB dat dit oude pandje behouden moet blijven.

Herfstlaan, Algemene Begraafplaats

Op de Algemene Begraafplaats aan de Herfstlaan zijn een aantal verwaarloosde oude grafmonumenten die nodig hersteld moeten worden. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

Het graf van de familie Van Verschuer-Brants, bewoners van buitenplaats De Hartekamp, uit 1901. Op de grafsteen staat een marmeren sarcofaag, die in 1847 gemaakt is na het overlijden van hun zoontje op zevenjarige leeftijd. Het marmer van deze sarcofaag is ernstig aangetast en moet gerestaureerd worden. Echter, door het ontbreken van nabestaanden laat niemand dit doen.

De grafkapel van de familie Van Vollenhoven uit 1874. Boven de ingang is **een zandstenen plaat met de inscriptie: 'Ik ben de opstanding en het leven. Joh. XI. 25'**. Het is een provinciaal monument. Op de begane grond is een kapel en in de daaronder gelegen kelder staan drie grafkisten met overledenen, waarvan de laatste in 1928 is bijgezet. Het gebouwtje is inmiddels in ernstige staat van verval. Maar ook hier zijn er geen nabestaanden meer in de rechte lijn en is er dus niemand die de restauratie voor zijn rekening wil nemen.

Op het oudste deel van de begraafplaats zijn nog meer veel grafmonumenten in een verwaarloosde staat. In het verleden zijn deze graven gekocht, nu worden ze niet meer onderhouden. De HVHB overlegt met de gemeente om een visie te ontwikkelen hoe we omgaan met funerair erfgoed en behoud van graven op de oudste delen van de begraafplaats. Daarbij schakelt de HVHB ook expertise van buiten in.

Manpadslaan, bollenschuur van Van Meeuwen

Naast het huis nummer 12 staat aan de Manpadslaan de voormalige bollenschuur van Van Meeuwen. Het is een van de laatste schuren van dit type, waarvan er in Heemstede in de bollenteeltperiode sinds 1850 meerdere hebben bestaan. Geschat wordt dat er in de Bollenstreek tussen de duizend en vijftienhonderd van dit soort schuren geweest zijn, die nu bijna allemaal gesloopt zijn.

Het is een in 1910 gebouwde houten schuur met twee bouwlagen, naar het ontwerp van architect J.W. Reijneveld. De schuur is als gemeentelijk monument aangewezen en heeft daarmee een beschermde status, zodat de eigenaar verplicht kan worden onderhoud te laten doen.

Met de toekomstige ontwikkeling van het voormalige, agrarische gebied aan de noordzijde van de Manpadslaan is de HVHB van mening dat deze schuur behouden moet blijven en in de te ontwikkelen plannen opgenomen moet worden. Wij maken ons ernstige zorgen over het verval van deze schuur, een van de laatste monumenten van de bloembollencultuur in Heemstede. Op zeer korte termijn zouden bijvoorbeeld ramen moeten worden dichtgetimmerd.

Herfstlaan, Algemene Begraafplaats

Op de Algemene Begraafplaats staat nog een flink aantal bakstenen graven. Dit soort graven is kenmerkend voor de funeraire cultuur voor de Tweede Wereldoorlog. De bewoners die kwamen wonen in Heemstede in nieuwgebouwde 'jaren dertig woningen' met bakstenen, rode pannendaken en glas in lood, werden na hun overlijden begraven in graven die leken op hun woningen.

Op de foto het graf van J.C. Peereboom, hoofdredacteur van het Haarlems Dagblad, die op de Binnenweg woonde en van dokter Colenbrander, die vroeger praktijk hield in Huize Overlaan. Deze twee graven hebben een beschermde status. Maar op de begraafplaats zijn er nog andere bakstenen graven zonder een dergelijke status, die het risico lopen geruimd te worden en dan voorgoed te verdwijnen.

Net zoals we als Heemstede trots zijn op onze jaren dertig-woningen zouden we ook trots moeten zijn op onze jaren dertig graven. De HVHB overlegt met de gemeente om een visie te ontwikkelen hoe we omgaan met funerair erfgoed en behoud van graven op de begraafplaats. Daarbij schakelt de HVHB ook expertise van buiten in.

Nijverheidsweg 3, monteurswoning

Naast de watertoren aan de Nijverheidsweg in Heemstede staat een kleine monteurswoning van het voormalige gas- en elektriciteitsbedrijf. De woning staat al jaren leeg en dreigt verder in verval te raken.

Deze personeelswoning vormt, tezamen met de watertoren als bedrijfsgebouw en de directeurswoning op de hoek van de Nijverheidsweg en de Van den Eijndekade, een ensemble zoals dat vroeger veel op bedrijfsterreinen voorkwam. De HVHB wil deze unieke combinatie graag behouden.

De directeurswoning is geheel gerestaureerd en als kantoor ingericht, de watertoren, een provinciaal monument, is nog steeds in gebruik. Voor de monteurswoning zijn plannen om het te slopen en er een klein appartementencomplex voor begeleid wonen te bouwen.

De HVHB is tegen deze plannen. Als er toch nieuwbouw plaats moet vinden, zal dit huisje in het plan van dit project opgenomen moeten worden.

Bennebroek, Binnenweg 8, woonhuis tuinman/koetsier

Aan de oostkant van de Binnenweg staat een voormalige dienstwoning, die bij het in 1972 gesloopte Huis te Bennebroek behoorde. Oorspronkelijk waren het twee woningen, één voor de tuinman en één voor de koetsier. Het is in 1935 verbouwd tot één woning en is het enige huis dat nog overgebleven is van deze buitenplaats.

De woning is gebouwd in chaletstijl en was oorspronkelijk lichtblauw gepleisterd. Het heeft een bouwlaag met daarboven een zolder. Aan de overstek van het dak is het rijk voorzien van windveren.

De buitenzijde maakt al jaren een sterk verwaarloosde indruk, door het ontbreken van de pleisterlaag en de gaten in het hout van de kozijnen.

De HVHB maakt zich ernstig zorgen over de toekomst van dit gemeentelijk monument. Kan het worden behouden? Of gaat een stuk van onze geschiedenis verloren?

Schoollaan, Sint Luciaklooster

In 1896 lieten de Zusters van het Heilig Hart in Bennebroek een kostschool voor katholieke meisjes bouwen. Ten gevolge van het geringe aantal leerlingen moesten zij in 1919 het gebouw verlaten. Een jaar later namen de zusters Franciscanessen er hun intrek. Zij gaven het de naam: Sint Luciaklooster.

Inmiddels zijn de zusters Franciscanessen ook uit het pand vertrokken en zou een projectontwikkelaar het interieur verbouwen tot appartementen. Ten gevolge van de verslechterde economische situatie kon dit plan niet doorgaan en staat het nu al geruime tijd leeg. De staat van het gebouw gaat steeds verder achteruit, in de grote tuin zijn door vandalisme vernielingen aangericht.

Onlangs heeft een nieuw opgerichte stichting tot behoud van het St. Luciaklooster zich over de tuin en het gebouw ontfermd. Voor het klooster zijn nieuwe plannen in ontwikkeling om bewoning mogelijk te maken. Een deel van het gebouw wordt verticaal gesplitst en in een ander deel komen appartementen. De HVHB is verheugd over het initiatief van de genoemde stichting, die kan leiden tot behoud van dit gemeentelijk monument.

Tijdschrift HeerlijkHeden

Meer informatie over wat de HVHB doet op het gebied van karakterbehoud in Heemstede en Bennebroek vindt u in ons tijdschrift HeerlijkHeden en op onze website www.hv-hb.nl

Het tijdschrift is te verkrijgen via een lidmaatschap of via de plaatselijke boekhandel.